

Bartha György

GYERMEK-JÁTÉK

*„csecse
becse:
ajándék, mellyel meglepem
[...]
magam
magam...”*

(József Attila)

Vége hozzá (szalmakalapba rejtve) két ép, életerős cserebogarat (*Melolontha vulgaris*). Továbbá mess egy ujjnyi vastag, tenyér szélességénél nem hosszabb, marokba simuló, nyers fűzfaág-nyelet. (Ha nincs kéznél fűz, ilyenkor tavasszal a keserű mézgat csurgató orgonaág is megteszi.) Még szükségeltetik: két darab sugár, tűhegyes krisztustövis. Úgy két és fél, három centi hosszú. Némi tövissel együtt lenyesett faág-maradvánnyal, mint amilyen a szög feje, a tompa végükön.

Ha mindezt megszerezted, az egyik cserebogárnak a sárgás-vörös fedőszárnyát szakítsd le. (Csupán az így nyert kitinszárnyra lesz szükséged, magát a bogarat utána elvetheted, annak annyi, a majorság majd elintézi a sorsát.) A „kioperált” kitinszárnyat (az egyik végénél átlukasztva az egyik tövissel) a nyélhez rögzíted (a tövis hegyét a fa puha belébe szúrva). A szárnynak ez az átlukasztott vége, meglátod, „csapágyként” fog szolgálni majd, a nyélbe szúrt tövis lesz a „tengely”. (Ezt csupán azért írtuk ide, hogy tudd, mit miért teszel!)

A kalapban megőrzött, eddig még ép bogár egyik hátsó lábának utolsó két ízét „távolítsd el”. A második tövissel a nyélre szerelt kitinszárny másik végét is átlukasztod, a szárny konkáv oldala irányából kifele döfvén a tövist, majd – ennek hegyét a bogár lábcsonkjába tűzve – csatold az eddig elkészült „szerkezethez” a cserebogarat.

Ezután, marokba fogva (most már kész) „eszközünk” nyelét, végezz körkörös mozgást a kezeddal, mint amikor kereplőt hajt az ember. Ekkor a „malom” beindul, forogni kezd körbe-körbe. Körbe.

Jól marokba fogott pórázodon annyi tavasz óta forgok, Istenem!

TÚSVÖLGY

Még eljutok oda, nyugtatom magam –
Valami sekély, nyáron kiszáradó patak völgye, Tűsvölgy magának
visszakövetel...
Lényegében európai táj, de semmi út: egy nevenincs dűlőút vezet oda...
Így hát Európában sincsen...

Mikor is jártam utoljára ott? Ezer éve?
Miért hogy lelkem része még most is e világvégi táj?
A horizont ívét nyugaton, a dombhajlatot, hol júniusban csak nekem
termett az eper,
a kaszálón mohaágyban fészkelő poszátaméh zöngését miért nem
feledem?

Vissza kell mennem oda mindenáron, megválaszolni pár elodázhatatlan
kérdést:
Hol állt a deszkabarakk, amely azóta por lett és hamu?
A láthatár mely pontján kel fel a június eleji nap?
Kelet felé – valamely földcsuszamlás miatt beszakadt martban – a
partifecske fészkel-e még ezerszám?

Mit követtem el ez idő alatt, mióta cserbenhagytam végleg ezt a tájat?
Mely hiábavaló küzdés, kétes sikerek, ostoba napi gondok miatt lettem
hozzá hűtlen?
Miért, hogy az álom próbálja mindegyre összerakni értelmes egésszé
az ezer szilánkra szétesett képdarabokat?

Még visszamegyek oda –
A tarka júniusi rét másik oldalán édesanyám vár,
kezében szál szélfúttá margaréta.

VÁLTOZAT ÉLET-HALÁL MOTÍVUMRA

láthatatlan idősálak tartanak még fenn
mint gyermekkorom sok húron zengő
telegráf-oszlopait a huzalok
e keresztre feszítettésben más is él belefárad
ti is akik mérnöki pontosságú terv szerint építitek a művetek
(az én életem úgy fejlődik-pusztul olyan csodásan mint egy korallsziget)
még elmesélem azt hogy mint gyermeket egyszer elragadott a folyó
valamennyi vizet nyeltem de aztán kidobott / kihúztak
iszapban sás közt meredek ívben húgyozó kagylók között feküdtem
meztelenül valami
második születés mocskától tajtékosan
már ekkor tudtam
csak véletlen csak véletlen csak véletlen szerencse
az élet a halál

À LA BUCOLIQUE

A valaha járt dülőutat keresem s nem találok
mélyen a gyöp alatt szunnyad mint a római légióké
kék szeszlángon égő katáng virít fölötte s szűrös krisztustövis
pedig fél évszázada itt
az augusztusi éjszakában hazaballagó szénásszekér elől kitért
az Istent délutáni váltásból hazafuvarozó rozzantkerekű Göncöl
amíg a hűségese fáradt állatok a Tejút
szikrázó kavicsai között botorkáltak
és a néha felhangzó biztatás
emberségesebb volt és szívhez szólóbb
mint azóta mindmegannyi szöveg amit hallottam hallok
fülemben még a fényes nyári délben
súlyos búzakévékkel rakott szekér
megkötött kerekének pattogó surrogása
mialatt lefele ereszkedik a kaptatón
és a surlódástól felhevült ráf acélszín nyomát
idebenn azóta sem mosta el megannyi zápor.

ELMARADT VIGASZ

jaj ki vigasztalja meg
a valaha volt négyötéves-forma
pásztorgyereket
akinek évei számánál nem több birkája
a túlnan felhangzó kolompszó hallatán
nekiiramodik a domboldalnak...
jaj kerülne elébük
de mindjárt odaérnek
ahol a nagy kerek kék kupola a dombtetőre
tangenciálisan ráborul rátelepedik...
jaj mi lesz ha a bugyuta állatok beszaladnak
abba az ég s föld között egyre alacsonyodó részbe
mind mehet majd utánuk
előbb lehajtott fejjel
kétrét görnyedve aztán
négykézláb
könyéken-térden
hason-mellen kúszva
legeslegvégül

KÉK VIRÁG

Azt a mélykék virág-csodát
Keresem az erdő alatt,
Déli harangszókor se érte,
Sohase hervasztotta nap.

A gyalogösvénytől, mely hosszan
Az erdőszél mellett szaladt,
A fáig belepte a földet
Tengerkék virágáradat.

Úgy „ott volt”, hogy fel sem figyelt rá
A rőzsét cipelő anyó,
Unokája karját cibálta:
Mama, nézd, kék virágfolyó!

Azóta sok tájat bejártam,
És mindhiába keresem,
Kék virágözön erdőszélen
Nekem seholse nem terem.

Hosszú még az út (linómetszet)